

Mantelzorgbeleid

Inleiding

Door het toenemende aantal ouderen en de stijgende kosten van de gezondheidszorg neemt de druk toe om alternatieven te zoeken voor de langdurige zorg.

Bij de Wmo is het uitgangspunt dat mensen eerst een beroep op hun eigen netwerk moeten doen als zij ondersteuning nodig hebben.

Een grotere rol van mantelzorg zal niet alleen leiden tot minder kosten, maar ook de verbondenheid tussen mensen vergroten.

Ook neemt de urgentie toe om de formele- en mantelzorg goed af te stemmen. Waren professionals eerder gewend vanuit hun eigen deskundigheid en inzicht zorg te verlenen, nu worden ze geacht de zorg met anderen te delen.

In haar mantelzorgbeleid verwoordt HOZO hoe zij vorm wil geven aan de ondersteuning van en de samenwerking met de mantelzorgers van haar cliënten.

Daarnaast wordt er in het beleid aandacht besteedt aan de medewerkers hun werk combineren met mantelzorg. Aandacht, begrip en ruimte voor (maatwerk) oplossingen van HOZO als werkgever, dragen bij aan de werk privé balans van de werkende mantelzorger. Zo blijven medewerkers gezond, vitaal en productief en gaan zij met plezier naar hun werk.

Visie op mantelzorg

De visie van HOZO op de organisatie, haar cliënten en haar medewerkers laat zich samenvatten in drie V's:

- Vrijheid
- Veiligheid
- Vrolijk

Deze kernwaarden worden als volgt ingevuld met betrekking tot mantelzorg

Vrijheid

Cliënten en mantelzorgers krijgen zo veel mogelijk vrijheid om hun zorg, in overleg met professionele medewerkers binnen een professionele organisatie, zo in te richten dat die het beste past bij hun individuele omstandigheden.

Veiligheid

Het is van belang dat de mantelzorg geboden kan worden op een veilige manier. Veilig voor de mantelzorger, maar ook veilig voor de organisatie. Dit betekent t.a.v. de mantelzorger dat overbelasting voorkomen moeten worden. Ten aanzien de organisatie betekent dit dat de mantelzorg verleend wordt binnen de kaders van verantwoorde zorg. Dit vraagt om goede communicatie en afstemming tussen medewerker en mantelzorger.

Vrolijk

Er wordt uitgegaan van de eigen kracht van het netwerk van de cliënt: informeel waar het kan en formeel als het nodig is. Hierbij is geen sprake van een verplichting naar de mantelzorg.

Definitie

Een mantelzorger zorgt langdurig en onbetaald voor iemand die chronisch ziek, gehandicapt of hulpbehoevende is. En met wie hij of zij een persoonlijke band heeft. Dat kan een familielid zijn, maar ook een vriend of kennis. Een mantelzorger is geen beroepskracht.

Pijlers binnen het mantelzorgbeleid

De kern van het beleid is dat HOZO de ondersteuning en zorg door mantelzorgers wil versterken, verlichten en verbinden. Versterken van de positie van de mantelzorger binnen de organisatie. Verlichten van de draaglast door ondersteuning van de mantelzorger. Verbinden van de mantelzorg en de formele zorg en ook verbinden van de verschillende ketenpartners die betrokken zijn bij de ondersteuning van mantelzorgers binnen Hillegom.

Versterken:

Versterken van de positie van de binnen de organisatie wordt geborgd door de mantelzorg nauw te betrekken bij de besluitvorming rond de zorg voor de cliënt. De mantelzorger worden uitgenodigd actief deel te nemen aan MDO's en zorgleefplanbesprekingen. Ook worden er met mantelzorgers (mits ook eerste contactpersoon) heldere afspraken gemaakt over informatievoorziening. Deze afspraken worden vastgelegd in het zorgleefplan.

Verlichten:

Ter voorkoming van overbelasting is het van belang om de draagkracht van de mantelzorg in stand te houden of te vergroten en de draaglast te verminderen. Een passende ondersteuning draagt er toe bij dat mantelzorgers de regie over de eigen situatie behouden of opnieuw krijgen en dat zij de zorg langer en beter aankunnen en er voldoening aan ontnemen. Ondersteuning vindt plaats door middel van praktische steun, informatie en advies, emotionele steun, respijtzorg, inzet van vrijwilligers en netwerk van de cliënt.

Praktische steun

Mantelzorgers worden praktisch ondersteund door:

- goede bereikbaarheid van de verantwoordelijk verzorgenden;
- aanpassing van de hulp bij tijdelijke afwezigheid van de mantelzorger;
- overleg over zaken niet goed lopen;
- afstemming over tijdstippen waarop hulp wordt geboden;
- mogelijkheden tot blijven eten of slapen;
- ruimtes waar cliënten met hun familie bijeen kunnen komen;
- voldoende privacy.

Informatie en advies

In praktijk hebben mantelzorgers behoefte aan goede informatie en advies, bijvoorbeeld:

- informatie over ziektebeelden en de gevolgen daarvan met betrekking tot het gedrag van de cliënt
- informatie over het risico van overbelasting
- informatie over praktische aspecten van de verzorging zoals tiltechnieken over hulp bij wassen en aankleden
- informatie uit het zorgleefplan en toelichting daarover
- informatie over de gang van zaken in de organisatie

Emotionele steun

Het is belangrijk om oog en oor te hebben voor wat er bij de mantelzorger speelt in het leven van alledag. Medewerkers die dichtbij de mantelzorger staan en hun vertrouwen hebben kunnen emotionele steun het beste bieden. Bij ernstige sociale of emotionele problemen wordt de mantelzorger doorverwezen naar gespecialiseerde hulpverleners (mantelzorgconsult, psycholoog, algemeen maatschappelijk werk).

Respijtzorg

Op locatie Bloemswaard zijn twee hotelkamers beschikbaar voor respijtzorg.

Inzet vrijwilligers

Ter verlichting kunnen ook taken van mantelzorgers (tijdelijk) overgenomen worden door vrijwilligers. HOZO beschikt over een groot vrijwilligersbestand met vrijwilligers die voor diverse activiteiten kunnen worden ingezet.

Netwerkbijeenkomsten

Vrienden, familie en kennissen kunnen met elkaar zorgen dat de cliënt dingen kan doen die voor hem of haar belangrijk zijn om het leven te leiden dat zij wensen. Het netwerk van de cliënt worden uitgenodigd voor een netwerkbijeenkomst om af te spreken wie wat kan betekenen bij de ondersteuning en begeleiding van de client.

Verbinden:

Verbinden gaat enerzijds over de verbinding en het samenspel tussen de medewerker en de mantelzorger. Anderzijds gaat het over de verbinding tussen HOZO en haar ketenpartners op het gebied van mantelzorg.

Samenspel tussen mantelzorger en medewerker

In vrijwel alle situaties is er sprake van een relatie tussen cliënt, mantelzorgers en medewerkers. De medewerkers hebben de taak om deze relatie optimaal te houden. Van de medewerker vraagt dit inzicht in de verschillende rollen en perspectieven en respect voor de verschillen daarin. Vanuit dit inzicht moet vervolgens een inschatting worden gemaakt van de mogelijkheden en behoeften van de mantelzorger.

Medewerkers werken steeds vanuit de erkenning dat de mantelzorger:

- in eerste plaats partner, kind, vriend etc. is van de cliënt en dat zij die rol ten opzichte van de cliënt moeten kunnen behouden;
- een eigen levenspatroon heeft;
- ervaringsdeskundige is op het gebied van de cliënt en diens wensen en behoeften;
- een gelijkwaardige partner is in de zorg;
- mogelijk zelf ook een hulpvraag heeft.

Aan de basis van een goede samenwerking ligt een heldere en open communicatie. Hierdoor kan afstemming plaatsvinden over de rol die beide partijen spelen in de zorg en begeleiding van de cliënt. Uiteindelijk leidt dit ook tot concrete afspraken die worden vastgelegd in het zorgleefplan.

Ketenpartners

HOZO werkt bij de ondersteuning van mantelzorgers nauw samen met haar ketenpartners in Hillegom: mantelzorgconsulent, algemeen maatschappelijk werk, ouderenadviseur, casemanagers, WMO-consulenten, huisartsen etc.

Bronnen:

Kamerbrief over mantelzorg en langdurige zorg. 20-07-2013. Staatssecretaris VWS.

Visie HOZO

Website Mezzo, www.mezzo.nl